

भू und स्थान H. an. 2, 482 (m.). MED. I. 11 (n.). — 2) m. Oelkuchen H. 917. H. an. MED. खलकाम्बलिका कृद्यो तथा वातकफे क्लिप्ता सुच. 1, 232, 14. खलाः सपञ्चमूलाश्च गुल्मिना भोजने क्लिप्ताः 2, 433, 16. दत्ते खले ऽपि निखिलं खलु येन दुग्धं नित्यं ददाति महिषी समुतापि पश्य PAKĀT. II, 33. An den beiden ersten Stellen wohl eher = खट ein aus Buttermilch u. s. w. bereitetes saures Getränk. — 3) m. f. (घ्रा) ein böser, boshafter Mensch (vgl. कल्क); = दुर्जन, पिशुन, शठ, क्रूर, कर्णजप, नीच, अघम AK. 3, 1, 47. 3, 4, 118, 130. TRIK. H. 380. H. an. MED. सर्पः क्रूरः खलः क्रूरः सर्पात्क्रूरतरः खलः । मल्लिषधिवशः सर्पः खलः केन निवार्यते ॥ KĀN. 26. अय्यात्मनो विनाशं गणयति न खलः परव्यसनकृष्टः PAKĀT. I, 443. न्वप्राणान्यः परप्राणैः प्रपुल्लत्यघ्नाः खलः BHĀG. P. 1, 7, 37. BHART. 2, 34. MĀKĀH. 2, 6. 127, 15. PAKĀT. I, 166, 174. II, 122. V. 17. HIT. I, 76. II, 43 (Gegens. उदार). 132. AMAR. 34 (f.). KATHĀS. 24, 207. GĪT. 7, 28. BHĀG. P. 1, 8, 23. 17, 9. 3, 32, 39. 4, 7, 28. — 4) m. die Sonne BUĀRIPR. im ÇKDR. — 5) m. Xanthochymus pictorius Roxb. (s. तमाल). — 6) m. Stechapfel RĪĠAN. im ÇKDR. — 7) f. घ्रा N. pr. einer Tochter Raudrācva's HARIV. LANGL. I. I, p. 139 (die Calc. Ausg.: स्वलदा, wofür viell. खलदा zu lesen ist). — Vgl. उत्खला.

खलक n. nach einer künstlichen Trennung = कुम्भ und उलूखलक AK. 2, 4, 2, 14, Sch.

खलकुल m. soll so v. a. कुलत्वं Dolichos uniflorus Lam. sein ÇAT. BR. 14, 9, 2, 22. KAUC. 82. Vgl. खलतुलपर्यान्मन्तुय ebend. 29.

खलर्त्त (खल + ण) adj. auf der Tenne entstanden AV. 8, 6, 15.

खलर्त्ति Uṇ. 3, 111. gaṇa भीमादि zu P. 3, 4, 74. kann im compos. vorgehen oder folgen gaṇa कटारादि zu P. 2, 2, 38. adj. kahlköpfig AK. 3, 4, 9, 37. TRIK. 2, 6, 12. H. 432. VS. 30, 21. TS. 2, 3, 4, 7. ÇAT. BR. 13, 3, 5. KĀTJ. ÇR. 20, 8, 17. ÇĀKĀH. ÇR. 16, 18, 18. 17, 6, 1. SUÇR. 1, 316, 8. 2, 132, 15. — Vgl. कुल्व, खल्लिह, खल्लिह, खल्व्वाट.

खलतिक (von खलति) P. 1, 2, 32, VĀRTT. 1) m. N. pr. eines Berges (der kahlköpfige) P. 1, 2, 32, VĀRTT. 2, Sch. खलतिकपवत्सि auf einer Inschr. in der Nähe von Buddhagajā BURN. Lot. de la b. I. 779. fg. BURNOUR hält das Pāli-Wort für eine Entstellung von स्वलतिक. — 2) n. sg. N. pr. der in der Nähe jenes Berges gelegenen Wälder P. 1, 2, 32, VĀRTT. 2, Sch.

खलधान्य n. = खल Tenne H. 969. Varianten: खलधान, खलेधान्य, खलाधान (im Ind. der Calc. Ausg.).

खलपूर् (खल + पू) P. 6, 1, 175, Sch. 8, 2, 4, Sch. Declin. 6, 4, 83, Sch. VOP. 3, 65. adj. der da kehrt (die Tenne reinigt) AK. 3, 1, 17. H. 363.

खलमूर्ति (खल + मूर्ति) m. Quecksilber ÇABDAK. im ÇKDR.

खलाग्नि (खल + अग्नि) gaṇa उत्कारादि zu P. 4, 2, 90; davon adj. खलाग्निर्नैय ebend.

खलाधारा (खल Oelkuchen + आधारा) f. eine Art Schabe तिलपायिका) ĠATĀDH. im ÇKDR.

खलि m. = खल Oelkuchen RĪĠAN. im ÇKDR. स्थाल्या वैदूर्यमय्या पचति तिलाखली चन्दनैरिन्धनैश्चैः BHART. 2, 98.

खलिन् (von खल) 1) adj. Bein. von Çiva (einen Oelkuchen in der Hand haltend?) MBu. 13, 1172. — 2) m. pl. N. einer Abtheilung von Dānava MBu. 13, 7282. 7286. 7288. — 3) f. खलिनी a) eine Menge von

Tennen P. 4, 2, 51. VOP. 7, 35. AK. 3, 3, 12. H. 1421. MED. n. 33. — b) N. einer Pflanze, = तालपर्णी MED. = तालमूली RATNAM. im ÇKDR.

खलिन 1) adj. viell. gleichsam mit Oelkuchen bedeckt (von खल): कृताश्च खलिना (eine Art Gandharva) पत्र म देशः खलिना ऽभवत् MBu. 13, 7288. — 2) m. n. = खलीन RĪĠAN. zu AK. 2, 8, 2, 17. ÇKDR. H. 1230, Sch.

खलिश m. ein best. Fisch, = कङ्करोट Esor Kankila ÇABDAK. im ÇKDR. Trichopodus Colisa Ham. WILS. — Vgl. खलिश, खलेश, खलेशय.

खलीकार (खल + 1. कर) Jmd zum Oelkuchen machen, zerdrücken, hart mitnehmen, misshandeln: अयं द्यूतकारः समिकेन खलीक्रियते (Sch.: = भर्त्स्यते) न कश्चिन्मोचयति MĀKĀH. 33, 24. पुराते खलीकर्तुं शक्यते न ममाग्रतः 33, 9. खलीकृत KATHĀS. 12, 106. 13, 187. Davon खलीकार m. Miss-handlung, = अपकार ĠATĀDH. im ÇKDR. = निर्भर्त्सन TRIK. 3, 3, 244. ÇĀNTIÇ. 1, 25. KATHĀS. 12, 175. 13, 153. 156. 17, 147. खलीकृति f. dass. 13, 157.

खलीन m. n. gaṇa अर्धर्चादि zu P. 2, 4, 31. Gebiss eines Zaumes AK. 2, 8, 2, 17. TRIK. 3, 3, 413. H. 1230. केम^० MBu. 1, 7343. खलीनं मुखे प्रतिप्य PAKĀT. 223, 11. खलीनं तन्मुखे निधाय 238, 16. खलीनार्कषीणं तं स्थिरीकर्तुमारभे 19. fg.

खलु conj. zur Anknüpfung eines weiter leitenden und bestätigenden Satzes: ja, freilich, allerdings; besonders aber im Sinne des lat. atqui zur Anfügung des Untersatzes einer Schlussfolge gebraucht: nun, nun aber. Am häufigsten in der Verbindung अथ खलु, उ खलु, वै खलु, — खलु वै. Im RV. nur ein Mal, in den Brāhmaṇa nicht selten gebraucht. मित्रं कृणुध्वं खलु मूळता नः haltet nun Freundschaft RV. 10, 34, 14. संप्रति खलु न्वा अहं वैश्वानरं वेद ÇAT. BR. 10, 6, 1, 3. तदु खलु वामेव ददति und zwar AIT. BR. 3, 11. सौम्यानि वै कारीराणि । सौम्या खलु वा आर्द्धेतिर्द्वौ वृष्टिं द्यावयति । यत्कारीराणि भवन्ति । सौम्यैवाहुतया दिवो वृष्टिर्वर्षहन्धे TBa. 1, 6, 4, 5. एतावान्खलु वै पुरुषः । यावदस्य वित्तम् 4, 7. अथो खलु TS. 1, 3, 2, 4. TBa. 2, 1, 3, 2. AIT. BR. 1, 6. ÇAT. BR. 12, 4, 2, 5. यथा खलु वै — तथा TS. 1, 3, 9, 4. पाकपशं वा अन्वाहित्रायेः पशव् उपतिष्ठत् इडा खलु वा पीकपशः 7, 1, 1. 2, 1, 5, 3. 4, 9, 2. 3, 11, 5. 6, 1, 2, 3. 2, 11, 4. 3, 10, 2. TBa. 1, 8, 3, 3. स वै खलु तूष्णीमेवापतिष्ठेत् ÇAT. BR. 2, 4, 1, 10. 14, 4, 1, 30. तदु खलु मरुपशो भवति 2, 4, 4, 14. 3, 4, 19. तदेव खलु कृतो वृत्रः 1, 6, 3, 16. 4, 3, 3, 17. अथ खलुच्चावचा जनपदधर्माः ĀCV. GRUJ. 1, 7. ÇAT. BR. 10, 6, 3, 1. Sehr beliebt ist diese Verb. अथ खलु auch in den buddhistischen Schriften. In den nachvedischen Schriften entspricht खलु nicht selten dem deutschen unbetonten, begründenden ja: न कार्य दारुणं कर्म क्रूरं लोकविमर्हितम् ॥ उद्देगनीयो भूतानां नृशंसः पापकर्मकृत् । त्रयाणामपि लोकानामीश्वरः खलु निन्यते ॥ R. 3, 35, 2. 3. सम्यगनुबोधितो ऽस्मि । अस्मिन्क्षणे विस्मृतं खलु मया ÇĀK. 4, 17. प्रियमपि तद्यमाकं शकुन्तलो प्रियंवदा । अस्याः खलु u. s. w. 10, 18. 90. 118. तस्मै निशाचैश्चर्यं प्रतिशुश्राव राघवः । काले खलु समारब्धाः फलं वयन्ति नीतयः ॥ Ragh. 12, 69. Vgl. TAITT. UP. 3, 2. fgg., wo खलु mit कि verbunden wird: अग्रे ब्रह्मेति व्यजानत् । अन्वाद्येव खल्विमानि भूतानि जायन्ते. Weil häufiger noch hebt खलु das vorangehende Wort nur schlechtweg hervor und kann in der Uebersetzung nur durch eine stärkere Betonung jenes Wortes wiedergegeben werden: प्राप्नुवत्ययशः पापा धर्मक्षेत्रं च मैत्रिलि । अ-